

การพัฒนาแผนปฏิบัติการส่งเสริมความรู้ ด้านเชื้ดื้อยาและการใช้ยาต้านจุลชีพอย่างเหมาะสม แก่ประชาชน ระยะ 2 พ.ศ. 2566 – 2570

จากการดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์การจัดการการดื้อยาต้านจุลชีพแห่งประเทศไทย พ.ศ.2560-2564 ต่อเนื่องถึงปี 2565 ในยุทธศาสตร์ที่ 5 การส่งเสริมความรู้ด้านเชื้ดื้อยาและความตระหนักด้านการใช้ยาต้านจุลชีพอย่างเหมาะสมแก่ประชาชน ซึ่งมีมาตรการสำคัญ คือ กลยุทธ์ที่ 1. ส่งเสริมบทบาทขององค์กรและเครือข่ายภาคประชาสังคม สื่อมวลชนในการสร้างความเข้าใจเรื่องเชื้ดื้อยาและยาต้านจุลชีพอย่างเหมาะสม กลยุทธ์ที่ 2. ส่งเสริมและพัฒนาความรู้ด้านสุขภาพด้านเชื้ดื้อยาและความตระหนักด้านการใช้ยาต้านจุลชีพอย่างเหมาะสมให้แก่ประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกลุ่มเด็ก กลุ่มเยาวชนและกลุ่มวัยทำงาน และกลยุทธ์ที่ 3. เสริมสร้างความเข้มแข็งและการมีส่วนร่วมของชุมชนและภาคีเครือข่าย โดยมีผลการสำรวจในปี 2565 พบว่า ประชาชนมีความรู้เกี่ยวกับการใช้ยาปฏิชีวนะอย่างเหมาะสม ประมาณร้อยละ 26 ซึ่งคณะอนุกรรมการเสริมสร้างความตระหนักู้ด้านเชื้ดื้อยาและการใช้ยาต้านจุลชีพอย่างเหมาะสมแก่ประชาชน ได้ประชุมพิจารณา วิเคราะห์ช่องว่างหรือสิ่งที่จำเป็นต้องพัฒนา มีดังนี้

1. พัฒนากลไกการสร้างความรู้ความตระหนักให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยขับเคลื่อนการรณรงค์ และการสื่อสารแบบบูรณาการร่วมกันของเครือข่าย ออกแบบการสื่อสารและรณรงค์สร้างความรู้ ความตระหนักของทุกภาคส่วนที่สอดคล้องกัน พัฒนากิจกรรม/สื่อความรู้ที่เหมาะสม ชัดเจน มีประสิทธิภาพ และมีช่องทางการเข้าถึงครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย

2. มีศูนย์กลางบริหารจัดการข้อมูลความรู้เรื่องเชื้อดื้อยา
3. มีเครื่องมือและระบบการประเมินความรอบรู้เกี่ยวกับเรื่องเชื้อดื้อยา
4. มีการกำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินการส่งเสริมความรู้ขององค์กรและเครือข่ายต่างๆ

จากข้อมูลการทบทวนและประเมินมาตรการสำคัญที่ผ่านมา คณะอนุกรรมการฯ ได้มีการประชุม เรื่อยมาตั้งแต่ปี 2564 – 2565 ทั้งการประชุมจัดทำแผนปฏิบัติการด้านการดื้อยาต้านจุลชีพแห่งชาติ ฉบับที่ 2 และการประชุมของคณะอนุกรรมการฯ ยุทธศาสตร์ที่ 5 เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการส่งเสริม ความรอบรู้ด้านเชื้อดื้อยาและการใช้ยาต้านจุลชีพอย่างเหมาะสมแก่ประชาชน ระยะ 2 พ.ศ. 2566 – 2570 ซึ่งดำเนินการจัดทำแผนเสร็จแล้ว สรุปได้ดังนี้

1. เป้าหมายเชิงยุทธศาสตร์ (Strategic goal)

ประชาชนมีความรอบรู้ด้านเชื้อดื้อยาและการใช้ยาต้านจุลชีพอย่างเหมาะสม เพื่อการพึ่งตนเอง ด้านสุขภาพของประชาชนและลดปัญหาเชื้อดื้อยาและการใช้ยาต้านจุลชีพโดยไม่จำเป็น

เป้าหมาย (Target) ของยุทธศาสตร์

ประชาชนมีความรอบรู้ด้านเชื้อดื้อยาและการใช้ยาต้านจุลชีพ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 30

(ความรอบรู้ด้านเชื้อดื้อยาและการใช้ยาต้านจุลชีพ หมายถึง ประชาชนมีความสามารถในการ เข้าถึงข้อมูล มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับเชื้อดื้อยาและการใช้ยาต้านจุลชีพ สามารถตัดสินใจเลือก วิธีในการปฏิบัติและดูแลตนเองได้อย่างเหมาะสม)

ตัวชี้วัดผลลัพธ์ (Outcome indicator) ของยุทธศาสตร์

- 1) ประชาชนสามารถเข้าถึงแหล่งความรู้เรื่องเชื้อดื้อยาต้านจุลชีพและการใช้ยาต้านจุลชีพอย่าง เหมาะสม ร้อยละ 80
- 2) ประชาชนมีความรู้และความเข้าใจเรื่องเชื้อดื้อยาต้านจุลชีพและการใช้ยาต้านจุลชีพอย่าง เหมาะสม ร้อยละ 50
- 3) ประชาชนมีพฤติกรรมการใช้ยาต้านจุลชีพที่ถูกต้อง ร้อยละ 30

2. กลยุทธ์

กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาระบบการเสริมสร้างความรอบรู้เรื่องเชื้อดื้อยาและยาต้านจุลชีพ

เป็นการพัฒนาองค์ประกอบและวิธีการดำเนินงานเผยแพร่ความรู้ เพื่อให้ประชาชนเข้าถึงข้อมูลความรู้ มีการรับรู้และให้ความสนใจ มีความเข้าใจเรื่องเชื้อดื้อยาและยาต้านจุลชีพและมีความตระหนักในการปฏิบัติตัวอย่างถูกต้องเพื่อป้องกันเชื้อดื้อยา ประกอบด้วยกิจกรรมหลักดังต่อไปนี้

- 1) ตั้งศูนย์กลางการบริหารจัดการข้อมูลความรู้เรื่องเชื้อดื้อยา
- 2) พัฒนาระบบให้คำปรึกษา สร้างความเข้าใจเรื่องเชื้อดื้อยา
- 3) ประเมินประสิทธิภาพของระบบฯ และประเมินความรอบรู้เรื่องเชื้อดื้อยาอย่างต่อเนื่อง

กลยุทธ์ที่ 2 ขยายความร่วมมือภาคีเครือข่ายและเสริมพลัง สร้างความเข้มแข็ง

เป็นการส่งเสริมองค์กรและภาคีเครือข่ายทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ภาคประชาชน ให้ร่วมถ่ายทอดความรู้และสร้างความเข้าใจเรื่องเชื้อดื้อยาและยาต้านจุลชีพ เพื่อให้ความรู้ไปสู่ประชาชนกลุ่มต่างๆอย่างครอบคลุม ประกอบด้วยกิจกรรมหลักดังต่อไปนี้

- 1) ขยายเครือข่ายเป็นเจ้าภาพดำเนินงานและการมีส่วนร่วม โดยเฉพาะภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม (CSO network) กลุ่มผู้บริโภค และสภาองค์กรของผู้บริโภค
- 2) พัฒนาศูนย์ความรู้และเสริมศักยภาพแก่ภาคีเครือข่าย/แกนนำต่างๆ
- 3) พัฒนากลไกการประสานงาน เสริมพลังและติดตามการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ

กลยุทธ์ที่ 3 ผนึกกำลังสื่อสารและรณรงค์เพื่อสร้างผลกระทบต่อการรับรู้และความตระหนัก

เพื่อสร้างการรับรู้และกระตุ้นเตือนให้เห็นถึงความสำคัญในการป้องกันเชื้อดื้อยา ด้วยการระดมพลังกิจกรรมการสื่อสารของหน่วยงานต่างๆ ไปสู่กลุ่มเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยกิจกรรมหลักดังต่อไปนี้

- 1) บูรณาการแผนการสื่อสารเรื่องเชื้อดื้อยาและการใช้ยาต้านจุลชีพอย่างเหมาะสม
- 2) พัฒนาประเด็น สื่อความรู้และช่องทางการสื่อสารเรื่องเชื้อดื้อยา
- 3) รณรงค์สร้างความตระหนักพร้อมกันทุกภาคส่วน (Big Event)
- 4) สื่อสารความรู้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย

กลยุทธ์ที่ 4 จัดทำประเด็นเชิงนโยบายเพื่อการขับเคลื่อนเรื่องความตระหนักรู้เรื่องเชื้อดื้อยา

เพื่อให้หน่วยงาน องค์กร เห็นความสำคัญเรื่องเชื้อดื้อยาและยาต้านจุลชีพ และมีส่วนร่วมในการสื่อสารความรู้แก่ประชาชนเพิ่มมากขึ้น ประกอบด้วยกิจกรรมหลักดังต่อไปนี้

- 1) ทบทวนปัญหาทางานวิจัยและสร้างงานวิจัยที่สนับสนุนการเสริมสร้างความรอบรู้เรื่องเชื้อดื้อยา
  - 2) จัดทำประเด็นเชิงนโยบายและรูปแบบเพื่อสร้างความตื่นตัวและความปลอดภัยจากเชื้อดื้อยา
- ภายใต้การขับเคลื่อนการดำเนินงานของคณะกรรมการฯ และเครือข่ายทุกภาคส่วน ใน 4 กลยุทธ์จะส่งผลให้ประชาชนได้รับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับเชื้อดื้อยาและการใช้ยาต้านจุลชีพอย่างเหมาะสม และมีความรอบรู้ด้านเชื้อดื้อยาและการใช้ยาต้านจุลชีพเพิ่มขึ้น

“เชื้อดื้อยา คือมหากภัย ร่วมกันใส่ใจ หยุดภัยเชื้อดื้อยา”

